

ezekkel a bányadolgokkal és a Balaton szépségeivel? Hiszen eleget vesztettünk azáltal, hogy a háború alatt és a háború után következő három-négy év alatt nem tudtunk dolgozni, most meg akarjuk keresni mindazt, amit elmulasztottunk. Hagyjatok bennünket élni. (Jánossy Gábor: Kartell-ember mondta? Akkor nem volt igazal!) Igen, kartell-ember.

A Balaton mentén megnyitott bányákat nézve, azt látjuk, hogy ott máris sok bánya van üzemben. Ott van Halápon egy, a gulácsi hegyen kettő, a Sarvaly-völgyben egy, Badacsonyan kettő, a Kab-hegyen és legutóbb a Mák, által megnyitott diszeli bánya. Itt a Házban már több ízben felmerült ennek a kérdésnek tárgyalása és bizonyos ellenszenvvel találkozott az a proposíció, hogy az állam vegye kezébe néhány bányának a kezelését, vásároljon és nyisson új bazaltbányákat. Ezzel minden törvényes intézkedés, vagy kisajátítás nélkül és tulajdonképpen költség nélkül egyszerűen szerezhethet olyan bányaterületeket, amelyek nemcsak pótolják a badacsonyi bazaltot, hanem amelyek lukratív-üzletet is jelentenek az állam részére. De a nagytőke, a kartell itt is előrebocsátotta csárait, és nemcsak hírlapi cikkeken, hanem mindenféle más befolyásokkal is megakart akadályozni ezt, ha valamikor az államnak szándéka is lett volna ilyen bányákat szerezni.

Ezelőtt két esztendővel óriási harca volt Veszprém és Fehér vármegyéknek, amelyek útbépítési programjuknak olesón való kivitele céljából egy ilyen bazaltbányát óhajtottak megnyitni a Kab-hegyen. Később azután sikerült is nekik hónapokig tartó harc után engedélyt kapniok, de azzal a megszorítással, hogy ott csak bizonyos mennyiségű bazaltot szabad kitermelni, amennyi a vármegyei szükséglet, eladásra azonban ezekből a bányákból bazaltot termelni nem szabad.

Itt van a diszeli bánya esete, amelyet a diszeli közbirtokosság olesó pénzért — olyan pénzért, amelyet nagyon is megér — felajánlott az államkincstárnak. A Máv.-nak volt is szüksége egy ilyen bányára és csak körülbelül másfél évi harc után sikerült ezt megteremtienie, mert a kartell minden módot és eszközt felhasznált arra, hogy ezt a bányát a Máv. meg ne vásárolhassa. A Badacsonyi kitermelése már körülbelül három évtizede folyik. A Badacsonyi északnyugati sarkán, a nemestördemici közbirtokosság területén nyitott bányákban és annak északi sarkán, a hereeg Esterházy tulajdonát képező bányákban máris olyan rombolást vittek véghez ezen a gyönyörű hegyen, — mint előbb hivatkoztam rá — mintha egy gyönyörű festményt vandálkezek csonkítottak volna meg és mindenkinek, akiben van egy kis ideális érzés, aki szeretettel csüng hazáján és természeti szépségei iránt megvan a fogékony-sága, csak elkéseredhetik ezen az állapoton.

Sokan hivatkoznak arra, hogy itt szociális kérdésről is van szó és 2—300 munkáscsalád kenyeret megy itt veszendőbe, annyit fosztunk meg kenyerétől, ha ezeket a bányákat megszüntetjük. Ezzel az érveléssel szemben megjegyzem, hogy ezek a bányák, amelyek máris megvannak nyitva és amelyek a jövőben megnyithatók lesznek, alig fekszenek 7—8 kilométerre attól a helytől, ahol ma ez a munkáscsalád lakik. Egy ilyen bányának a fenntartása, amely a természet szépségeitől foszt meg bennünket, épp olyan, mint amikor az apa eladja a családi ház gerendáit, úgyhogy mire a gyermek felrő, az hajléktalanná válik. Mert végeredményben ez a bazaltkihasználás sem fog örökké tartani

és akkor meg leszünk fosztva olyan természeti kincsektől, amelyek pedig vonzóerőt fognak gyakorolni Balatonunkra és ami népünk utódjai mégis azokból az idegenekből fognak megélni, akik a jövőben a Balatonra fognak törekedni. (Ügy van! Ügy van!)

Mit kívánunk tehát mi? Gyors intézkedést kívánunk elsősorban arra vonatkozólag, hogy ez a pusztítás tovább ne folyjon, másodsorban pedig kívánunk egy általános természetvédelmi törvényt, amelyben le legyen fektetve, hogy a tudományos, természeti szépségű és történelmi nevezetességű hegyek, fák megvédes-senek.

Talán kicsinyes dolog lesz az, amit megemlítek, de itt van a tihanyi visszhang, amelyre ma hivatkoznom kell. A tihanyi visszhang hírességét ismerjük gyermekkorunkból. (Ügy van! Ügy van!) Ezt is profán kezek egy villa felépítése által elrontották, (Ügy van! Ügy van!) holott azok a társaságok is, amelyek a Balaton érdekében alakultak, protestáltak ez ellen, de nem volt semmiféle mód, semmiféle törvényes eszköz ennek meggátolására. (Ügy van! Ügy van!) Egyszerű dolog volna a tulajdonjogba való beavatkozás nélkül egy olyan állami intézkedés, amely kimondaná, hogy állami célra a badacsonyi bányákból többé sem az állami, sem a közútakra kavicsot ne vásároljanak.

E miatt semmiféle kártérítést pert a kincstár ellen indítani nem lehet és ezzel a kérdés egyszerűen meg volna oldva. (Ügy van! Ügy van!)

Annak idején, amikor itt a Házban Lillafüredről annyi hang hallatszott és sokan kifogásolták azokat az összegeket, amelyeket a kormány Lillafüredbe befektetett, én hallgattam, dacára annak, hogy olyan párthoz tartozom, amely az állami kiadások terén a takarékos-ságot hirdeti minden egyes felszólalásában. Tettem ezt azért, mert magam is ott jártam azon a vidéken és meggyőződtem róla, hogy az Magyarország egyik legszebb vidéke. (Ügy van! Ügy van!) Nem sajnálom azokat a milliókat, amelyeket oda befektettek, bár meg vagyok róla győződve, hogy azok a kamatok meg nem hoz-zák. Mégis, mint mondtam, nem szóltam el-lene semmit, mert örülök neki, ha a kormány költ és áldoz ilyen célokra, amikor természeti szépségek felemeléséről, megvédéséről van szó.

Én azt hiszem és remélem, hogy az indok-lásban megemlített érvek alapján a magyar ki-rályi kormány fog módot találni arra, hogy ezt a vandalizmust a leggyorsabban megszüntesse és megalkossa azt a törvényt, amely a termé-szeti szépségek védelmére szolgál. (Éljenzés és taps a jobboldalon és a középén.)

Elnök: Az igazságügyminiszter úr kíván szólni.

Zsitvay Tibor igazságügyminiszter: T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) A nélkül, hogy t. képviselő-társam és 80 társa indítványának részleteibe be-csátkoznám... (Östör József: Nyolevannyole!) Megnyugtatom, t. képviselőtársam, én azt hi-szem, hogy nemcsak 88 képviselőtársunk, ha-nem sokkalta, ezerszerre több magyar embernek szívén fekszik az az ügy, amelyet t. képviselő-társam idehozott; (Ügy van! Ügy van! jobb-felől.) ma a t. Háznak a házszabályok értelmé-ben a felett kell határozni, vajjon az előterjesz-tett indítványt tárgyalás alá kívánja-e venni. Ennek következtében a nélkül, hogy t. képviselő-társam indítványa minden egyes részletének ér-demleges tárgyalásába bocsátkoznám, — mert hiszen, hogy a Ház kívánja-e majd tárgyalni, azt a Háznak lesz módjában elhatározni — mel-